

Powstań!

Ćwiczenia z odzyskiwania
niepodległości

 MUZEUM
OKRĘGOWE W KONINIE

Witajcie kochani!
Na imię mam Krzyś.
Z historią powstania
zapoznam Was dziś.

Nie było wtedy naszego Państwa,
Kiedy zrodziła się myśl powstańcza.

MORZE
BALTYPKIE
K R O L
S I A S K
C E S A R S T W O
A U S T R I A C K I E

C E S A R S T W O
R O S Y J S K I E

Wszyscy już byli mocno zmęczeni,
rosyjską władzą zbyt zniewoleni.

DOŚĆ
UCISKU

WOLNOŚĆ

Bardzo się bałem wraz z moim bratem,

Co teraz będzie?

- pytałem tatę.

Nasi powstańcy są już gotowi,
żeby Ojczyznę naszą wyzwolić.

Choć byłem mały, walczyć nie mogłem,
tatę wspierałem, mamie pomogłem.

Synku, będziemy się razem trzymać,
powrotu tatę wciąż wyczekiwac.

Mamo, czy będę kiedyś wesoty?

Czy będę wreszcie chodził do szkoły?

Czy polską historię będę poznawał?

O polską kulturę pytania zadawał?

Drogi syneczku o to walczymy,
o to się modlą polskie rodziny.
Cały powstańczy w to idzie trud,
by kraj odzyskać, by zginął wróg.

I chociaż walki trwały zacięte,
to zryw powstańczy ponosi klęskę.
I znowu takie przychodzą lata,
Polska jest w sercach, lecz nie na mapach.

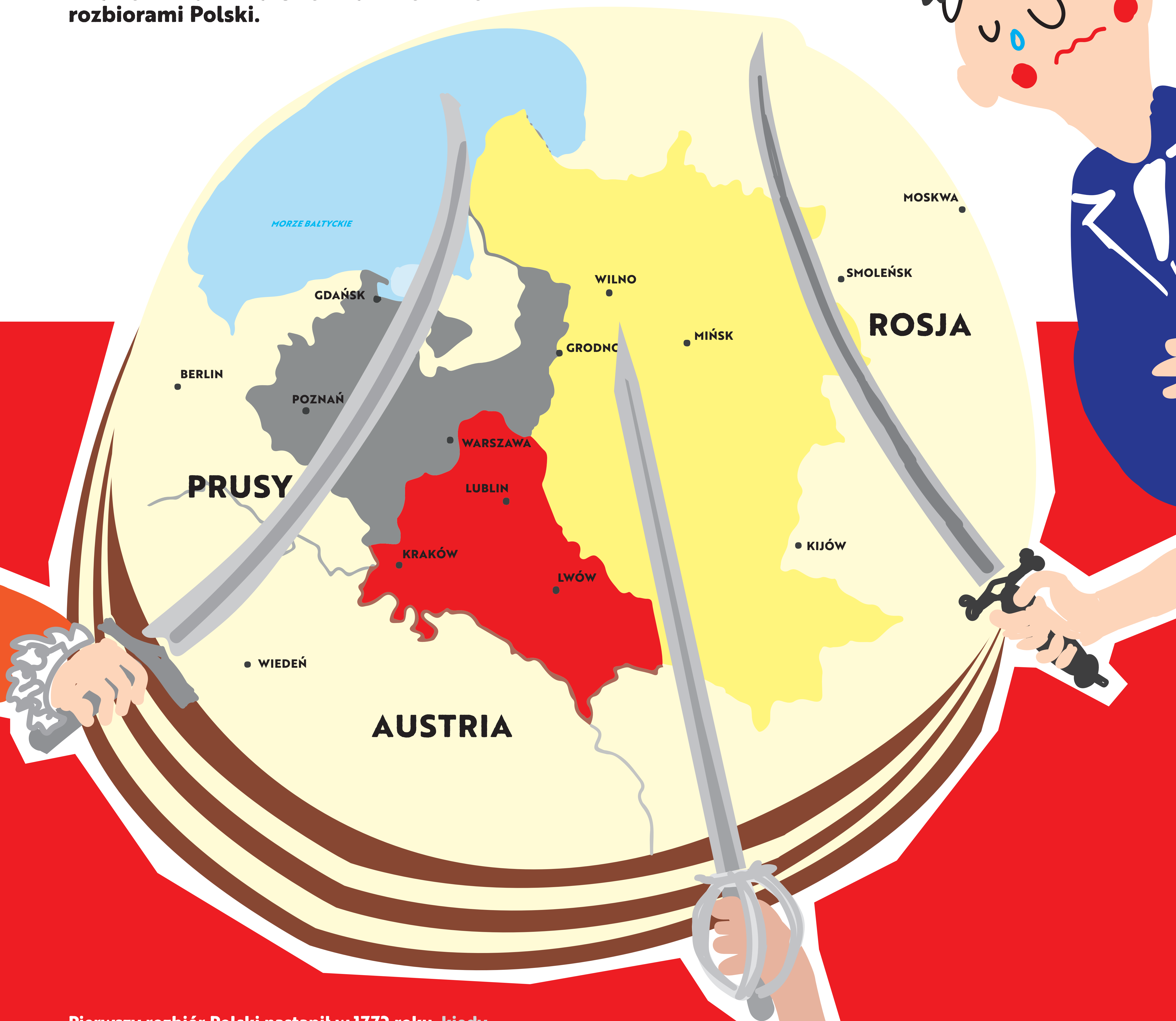
Tato na szczęście wrócił do domu.
Łzę uroniłem, lecz po kryjomu.
Chciałem być dzielny, taki jak on
Chociaż już w walce położył broń.

Synku, choć wygrać się nie udało,
to naród się scalał. To pozostało.
I będzie ciągle uparcie walczył.
Ile mu ducha polskiego wystraczy.

Wiem, że ma rację mój drogi tata.
I chociaż żyłem w niełatwych latach.
Nadzieja moja, nigdy nie legła,
że Polska będzie znów niepodległa.

W przeszłości Polacy mieli swoje państwo, zupełnie tak samo jak teraz i byli bardzo z niego dumni. Niestety, kilka wieków temu, inne wielkie kraje postanowiły podzielić się między sobą naszą ojczyznę. Nazywamy to rozbiorami Polski.

Pierwszy rozbiór Polski nastąpił w 1772 roku, kiedy Rosja, Prusy i Austria podzieliły się kawałkiem naszego państwa. To oznaczało, że od tej pory część Polski należała do tych krajów. Następnie, w 1793 roku odbył się drugi rozbiór Polski, w którym udział wzięły Rosja i Prusy. Wtedy jeszcze większa część Polski została zabrana przez te niesprzyjające nam kraje. Ostatecznie, w 1795 roku, doszło do trzeciego rozbioru Polski, i reszta kraju również przepadła. Polska przestała istnieć jako niepodległe państwo. To było bardzo trudne doświadczenie dla Polaków, którzy w ten sposób stracili swoją wolność i kraj, który kochali. Nie mogli podejmować sami wielu decyzji i byli traktowani niesprawiedliwie przez zaborców.

Polska zniknęła z mapy Europy na ponad sto lat. Jednak pamięć o byciu Polakiem i marzenie o odzyskaniu wolności nigdy nie zginęły. Dzisiaj opowiemy Wam historię Powstania Styczniowego, które było odważną próbą odzyskania utraconej wolności.

Zanim wybuchło Powstanie Styczniowe, wydarzyło się kilka ważnych rzeczy. Polacy nie zapomnieli o swojej historii i bohaterach narodowych. Chcieli wyrazić swoją miłość do znakomitych poetów, takich jak Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki i Zygmunt Krasiński. Zaczęli się spotykać, aby wspólnie uczcić ich pamięć.

W pewnym momencie, w roku 1860, mieszkańcy Warszawy zrobili coś wyjątkowego i odważnego. Zaczęli organizować zgromadzenia, aby uczcić ważne dla historii Polski osoby i wydarzenia. Były to dla nich ważne uroczystości, które dawały szansę na pokazanie swojej dumy narodowej.

W kolejnym roku, znowu odbyły się ważne manifestacje. Tym razem, ludzie śpiewali pieśni patriotyczne i wyrażali swoje pragnienie wolności. To sprawiło, że obce władze zaczęły się niepokoić i postanowiły surowo zareagować. W tym celu użyły siły, aby rozpedzić demonstracje. Wiele osób ucierpiało w wyniku tych wydarzeń, ale ludzie nie rezygnowali, nadal walczyli o swoje prawa i wolność. To wszystko sprawiło, że Polacy bardziej się zjednoczyli i zaczęli działać razem, aby bronić swoich praw.

Chociaż moje dzieciństwo przypadło na bardzo trudne czasy, cieszyłem się, że mogę codziennie pomagać rodzicom i wspierać ich w walce o wolność! Polską kulturę i historię poznawałem dzięki opowieściom dorosłych. Miałem też dużo obowiązków domowych, ale zawsze znalazłem czas na zabawę z bratem. Musieliśmy być zawsze ostrożni, więc uczyliśmy się i bawiliśmy w tajemnicy, żeby nie narazić się na niebezpieczeństwo. Kiedy tata wyruszył na Powstanie, tęskniłem za nim i trochę się bałem. Ale był dla mnie prawdziwym superbohaterem, który prowadził walkę o wolność i sprawiedliwość. Wierzyliśmy, że skoro walczyliśmy o dobrą sprawę, na pewno wygramy. Często modliłem się z mamą i młodszym bratem o bezpieczny powrót taty do domu.

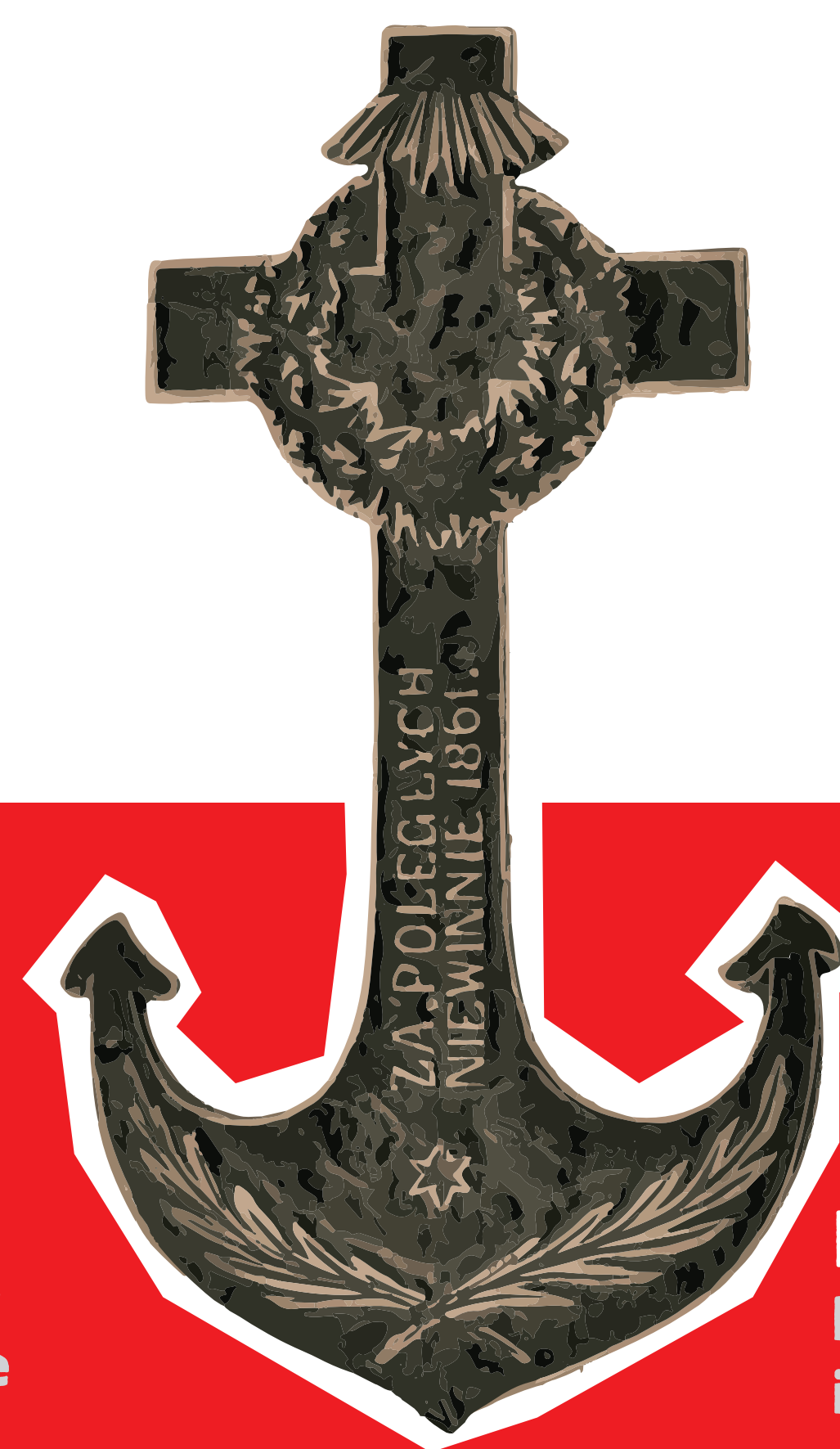
Wspieraliśmy też naszą sprawę w inny sposób. Moja mama, tak samo jak wiele innych kobiet, nosiła czarną suknię na znak żałoby narodowej. W ten sposób pokazywała swój smutek i solidarność. Był to też rodzaj protestu. Ale rząd, czyli grupa osób, która miała władzę, nie chciała, aby ludzie nosili czarne stroje. Wprowadzili liczne zakazy, aby przestraszyć obywateli. Kobiety były bardzo sprytne i do ciemnych sukni zaczęły nosić kolorowe ozdoby. Zamieniły też czarne stroje na fioletowe, nadając im to samo znaczenie.

Na pewno wiecie, że biżuteria to fajny dodatek, który można nosić ozdabiając ubrania i siebie. Są to na przykład pierścionki, broszki, kolczyki, czy bransoletki. Ale czy słyszeliście kiedyś o biżuterii patriotycznej? To szczególny rodzaj ozdób, bo ma specjalne znaczenie dla naszego kraju. Biżuteria ta była robiona z myślą o bohaterach, którzy walczyli o Polskę. Często wykonywano ją z tanich materiałów, takich jak żeliwo, cynk, brąz, włosie, stal czy szkło. Tej biżuterii nie noszono dla ozdoby, ale dlatego, żeby zaznaczyć sprzeciw wobec niesprawiedliwemu traktowaniu i aby móc zjednoczyć się przed zaborcami.

Na biżuterii pojawiały się różne symbole, nadające jej szczególne znaczenie:

Data Powstania Styczniowego: Dаты związane z wydarzeniami Powstania Styczniowego, jak również inne ważne daty manifestacji patriotycznych, mogły być umieszczane na biżuterii, pełniąc funkcję pamiątkową

Barwy Narodowe: Kolorystyka biżuterii często nawiązywała do barw narodowych, czyli białoczerwonych. Zestawienie tych barw miało szczególne znaczenie patriotyczne.

Krzyże: Krzyże o różnych formach i wielkościach były powszechnym motywem. Mogły symbolizować zarówno wiarę, jak i poświęcenie walczących o niepodległość.

Kotwica: Kotwica była symbolem nadziei i wytrwałości. Jej obecność w biżuterii podkreślała gotowość do walki o lepszą przyszłość.

Palma Męczeństwa: Palma, jako symbol męczeństwa i poświęcenia, często występowała w biżuterii patriotycznej. Była to forma upamiętnienia poległych w walce za wolność.

Herby i Godła: Biżuteria często zawierała herby, godła lub inne symbole narodowe, takie jak Orzeł Biały na czerwonym tle. Stanowiło to wyraz ducha patriotycznego.

Wszystkie te sytuacje i emocje sprawiły, że Polacy postanowili zawalczyć o swoją wolność. Ten czas nazywamy **Powstaniem Styczniowym, które zaczęło się w 1863 roku**. Odważni ludzie, czyli powstańcy, którzy chcieli walczyć o wolność obywateli i kraju, bardzo liczyli na wsparcie mieszkańców wsi. Władze powstańcze obiecywały im ziemię, żeby zachęcić ich do dołączenia do walki. Jednak ludzie mieszkający na wsi, mieli wiele wątpliwości i nie byli pewni, czy to jest dobry pomysł.

Również w regionie konińskim toczyły się zacięte walki. Grupy powstańcze, takie jak partia Kazimierza Mielęckiego, starały się walczyć z rosyjskimi żołnierzami. Ale było ich mało w porównaniu do potężnej armii przeciwnika.

Najbardziej intensywne walki miały miejsce na początku powstania, wiosną i latem 1863 roku. Niestety, mimo odwagi i poświęcenia powstańców, nie udało im się osiągnąć zwycięstwa.

Pamięć o tych wydarzeniach jest bardzo ważna, bo choć Powstanie Styczniowe nie zakończyło się sukcesem, to pokazało, jak ważna jest wolność i jak wiele można dla niej zaryzykować. Dzięki takim bohaterom, Polska z biegiem czasu stała się silna i niepodległa.

Niestety, rząd rosyjski, który rządził Polską, również obiecał ziemię chłopom. Kiedy nadszedł czas walki, powstańcy mieli wiele trudności. Przeciwnicy mieli nowoczesną broń i byli dużo liczniejsi. Rosyjskie wojsko liczyło ponad milion żołnierzy, podczas gdy powstańców było zaledwie kilkadziesiąt tysięcy. Polacy, walcząc z nimi, używali przestarzałych pistoletów i kos. Powstańcy byli bardzo odważni i te przeciwności ich nie zniechęcały.

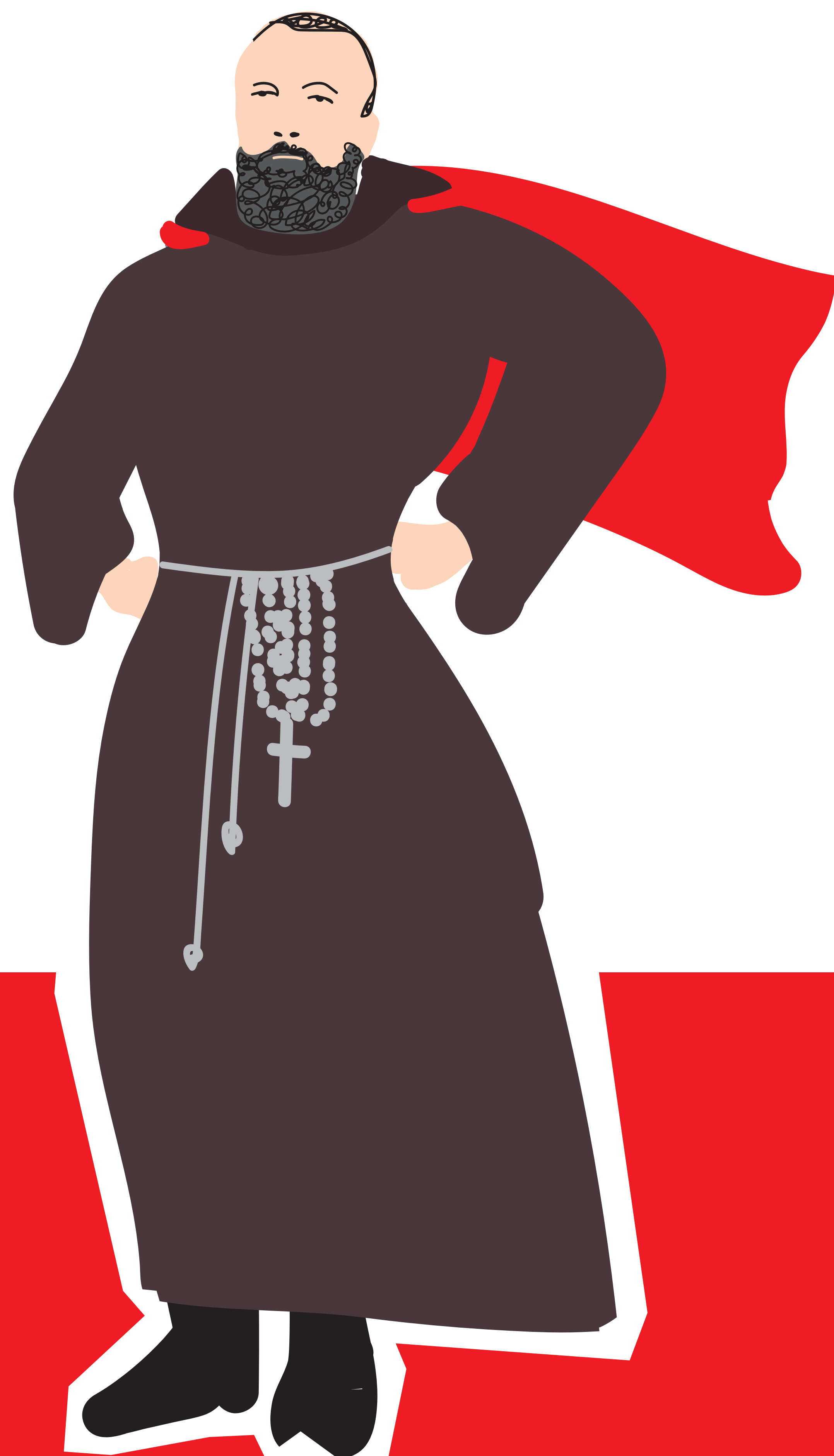

Powstańcy byli bardzo dzielni i nieustraszeni. Walczyli o dobro i bezpieczeństwo wszystkich ludzi, zupełnie jak dzisiejsi superbohaterowie, tacy jak Batman czy Supermen.

Chciałbym opowiedzieć Wam dzisiaj o dwóch niezwykle odważnych osobach.

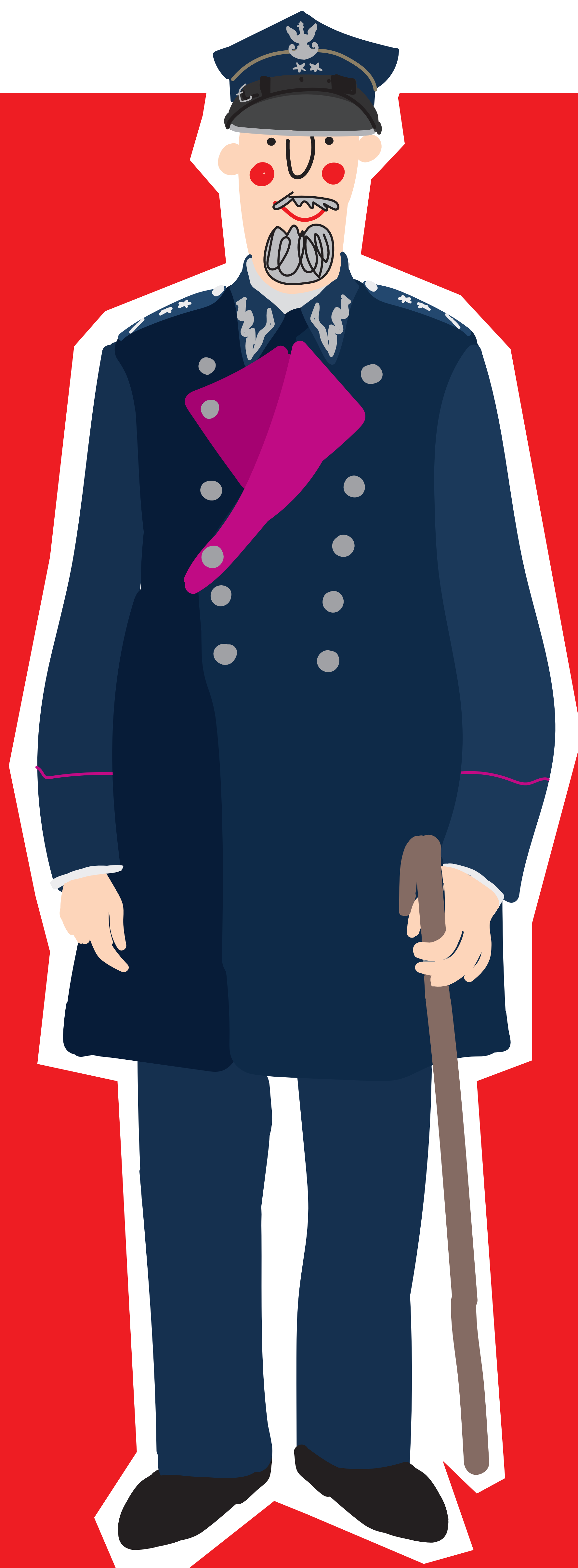
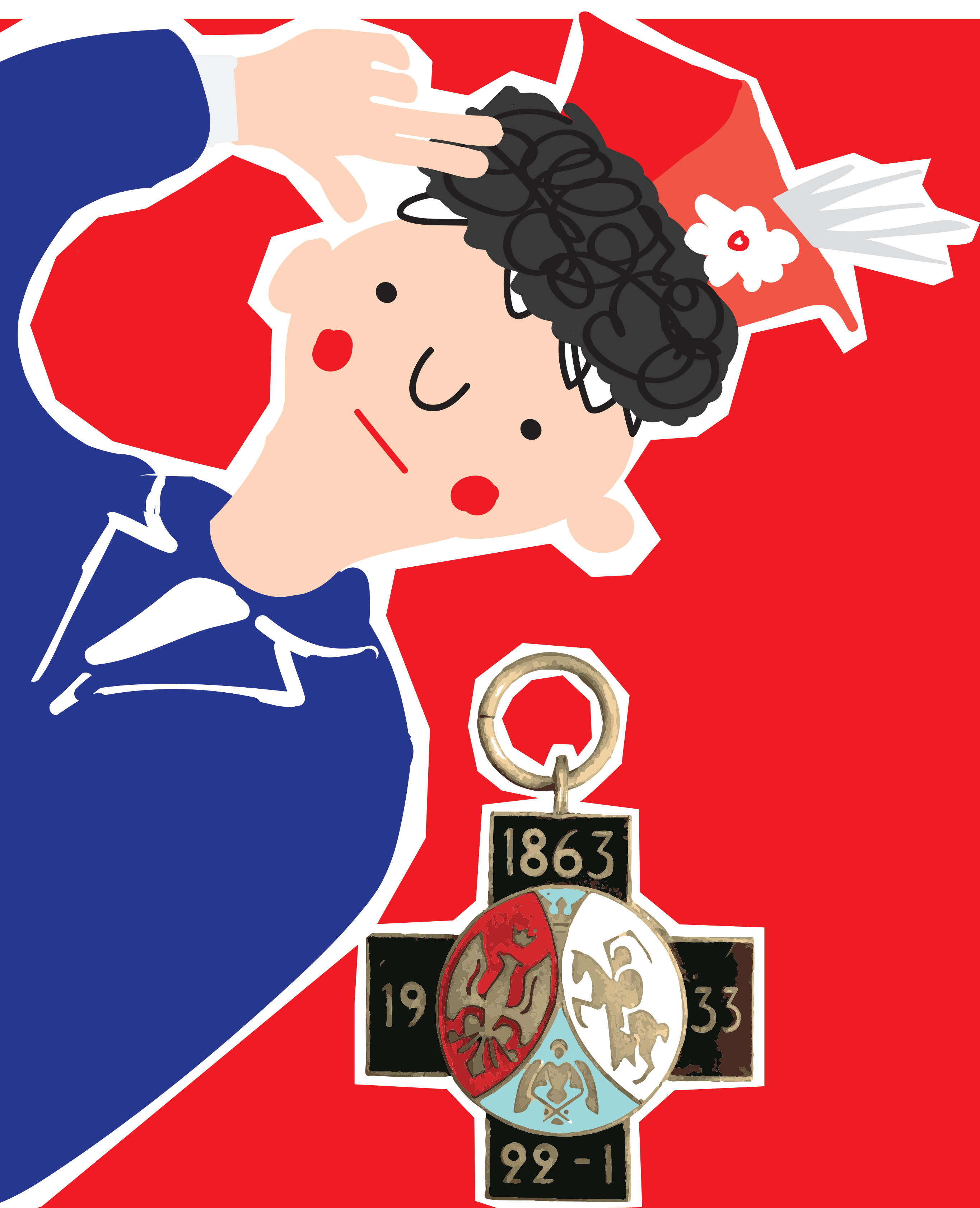
Maksymilian Tarejwo był zakonnikiem, co oznaczało, że poświęcił swoje życie, aby pomagać innym i być blisko Boga. Maksymilian był także kapłanem, pomagał żołnierzom i ludziom w czasie walk. Kiedy wybuchło Powstanie Styczniowe, postanowił dołączyć do ludzi, którzy walczyli o wolność. W ten sposób znalazł się wśród oddziałów Kazimierza Mielęckiego i Edmunda Taczanowskiego. Żeby nie zostać rozpoznany przez wroga używał różnych pseudonimów, takich jak Ksiądz Maks, Dąb i Piorunek. Zawsze był gotów pomagać i zachęcać innych do odwagi. Był dokładnie taki, jak superbohater, ale jego supermocami była odwaga, modlitwa i dobre słowo dla każdego.

Niestety, Maksymilian Tarejwo został aresztowany. Jednak jego odwaga nie przeminęła nawet gdy został skazany. Gdy przyszła chwila, w której musiał odejść z tego świata, krzyknął „Niech żyje Polska!” i umarł jako prawdziwy bohater.

Takim samym superbohaterem był Zygmunt Waryłkiewicz – młody i odważny chłopak. Przypominał bohatera z bajki, ale jego historia była prawdziwa i związana z ważnymi wydarzeniami. Zygmunt był studentem prawa w Petersburgu, ale zamiast zostać prawnikiem, wrócił do Polski, aby pomagać w walce o wolność. Był bardzo dzielny i chciał, aby Polska była wolna i niepodległa. Gdy przyłączył się do Powstania Styczniowego, miał tylko 26 lat. Niestety, w czasie walk został pojmany przez wrogów, a potem przewieziony do więzienia w Koninie. Następnie stanął przed sądem, który skazał go za to, że pomagał w organizowaniu ruchu partyzanckiego, czyli grupy walczącej przeciwko władzy. Zygmunt Waryłkiewicz był prawdziwym bohaterem, który poświęcił swoje życie dla dobra innych. Jego historia pokazuje, jak ważne jest walczenie o swoje przekonania, nawet jeśli czasami jest to trudne. Dzięki takim bohaterom, Polska mogła stawać się silniejsza i wolna.

Kiedy Polacy wreszcie odzyskali wolność, zaczęli doceniać ważne chwile z naszej historii. Jednym z takich istotnych momentów było właśnie Powstanie Styczniowe. Jeden z bohaterów historii Polski, Józef Piłsudski, bardzo podziwiał tych, którzy walczyli w Powstaniu Styczniowym. Uważał, że to istotne, abyśmy pamiętali o tych odważnych ludziach. Piłsudski chciał, żeby weterani, czyli ci, którzy walczyli w Powstaniu, wyróżniali się spośród innych żołnierzy, dlatego otrzymali specjalne ubrania wojskowe, tak abyśmy zawsze pamiętali o ich bohaterstwie. Ale to nie wszystko! Piłsudski zadbał także o to, żeby ci dzielni weterani mieli dobre warunki życia. Chciał, żebyśmy ich szanowali, więc wojskowi i urzędnicy oddawali im honor.

Dzięki temu, do dzisiaj, ludzie w Polsce pamiętają o Powstaniu Styczniowym. Dbamy o to, żeby te ważne chwile były godnie uczczone, a miejsca, gdzie spoczywają bohaterowie powstania, były utrzymane w porządku. To wszystko po to, żebyśmy nigdy nie zapomnieli o tych, którzy walczyli o naszą wolność.

Przyjrzyjcie się medalom i odznaczeniom, które weterani Powstania Styczniowego otrzymywali za swoją odwagę.

Podczas tych wszystkich wydarzeń bardzo ważną okazała się nasza postawa patriotyczna. Patriotyzm to miłość do swojego kraju. Oznacza to, że kochamy swoją ojczyznę, szanujemy innych ludzi i staramy się, żeby wszyscy żyli razem w spokoju.

Podczas Powstania Styczniowego w Polsce patriotyzm miał trochę inne oblicze. Ludzie walczyli o wolność swojej ojczyzny. To była walka z obcymi, którzy chcieli decydować o życiu Polaków. Wtedy patriotyzm oznaczał gotowość do poświęceń, by Polska mogła być niezależna od innych państw.

Dzisiaj patriotyzm oznacza również, że szanujemy różnice między ludźmi, pomagamy sobie nawzajem i dbamy o to, żeby nasze miasto czy kraj było fajne dla każdego.

Współcześnie patriotyzm to również dbanie o środowisko, z którego korzystamy, troska o naszą planetę. Możemy być patriotami, dbając na przykład o porządek wokół siebie, oszczędzając wodę i energię, bo to wszystko pomaga naszej ojczyźnie – Polsce, ale też całej Ziemi.

Pamiętajmy, że patriotyzm to nie tylko kwestia walki zbrojnej, ale także szacunek, miłość i troska o innych ludzi oraz świat, w którym żyjemy.

A Ty jak rozumiesz słowo patriota?

